

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI **BARTOLOMEJ**

ROČNÍK XXXIII.

ČÍSLO 6

JÚN 2025

Duch pravdy

Necpalské hody - Noc kostolov - Sväté brány - Nový pápež Lev XIV.
Verím Pane - Púť do Ríma - Židovská synagóga - Verný pravde

Sviatosť birmovania, piaristický kostol v Prievidzi - 25. mája 2025 (88 birmovancov)

Holub alebo vrana

Dvaja bratia, pustovníci, žili spolu v jednej cele. Jedného dňa sa diabol, ktorý sa snažil vyvolať medzi nimi hádku a rozdelenie, zjavil jednému z nich v podobe bieleho holuba a druhému v podobe čiernej vrany. Jeden povedal tomu druhému: „Hľa, aký krásny biely holub!“ A druhý na to: „Aký biely holub, veď je to čierna vrana!“ Začali sa hádať a ich hádka sa stupňovala, pretože každý z nich bol presvedčený o svojej pravde. Nakoniec sa ich spor stal takým prudkým, že sa takmer pobili.

Takto sa začína jeden z príbehov v knihe Apoftegmata (Kniha výrokov púštnych otcov). Podobný príbeh (ale nie o holubovi a vrane) mi nedávno rozpovedala aj jedna osoba, z čoho je zrejmé, že tento „trik diabla“ je stále reálny a aktuálny. Veď povedzte, nezdá sa vám, že dnešná doba je plná „holubov a vrán“?

Problém nastáva, keď človek začne velebiť pravdu bez Boha. Nerobme z diabla hlupáka. On je inteligentnejšie stvorenie ako človek. Pozná pravdu omnoho lepšie ako my a vie ju používať. Vie nám ju aj odhaľovať, no nikdy nie úplnú a vždy zmiešanú s jedom - tak, aby nás ňou zahubil.

Jednoduchý príklad tohto démonického používania pravdy na zničenie človeka určite poznáte aj z bežného života. Keď sa niekto s niekým háda a chce nad ním zvíťaziť, udupať ho, zraníť ho, tak čo proti nemu použije? Klamstvo alebo pravdu, ktorú o ňom vie?

Ako rozlíšiť, či sme pod krídlami Ducha pravdy, alebo sme otroci „*ducha bludu*“ (1 Jn 4,6) „*luhára a otca lži*“ (Jn 8,44)? Jednoducho. Nesmieme sa zameriavať len na „holuba a vrana“, ale na toho, kto nám pravdu predkladá. Lebo „*sme otrokmi toho, koho poslúchame*“ (Rim 6,16). Aj apoštol Ján v liste varuje: „*Milovani, neverte každému duchu, ale skúmajte duchov, či sú z Boha.*“ (1 Jn 4,1)

„*Duch pravdy, ktorého svet nemôže prijať,*“ (Jn 14,17) musí svedčiť o Pravde, ktorou je Kristus - „*Ja som cesta, pravda a život*“ (Jn 14,6) a „*on o mne vydá svedectvo*“ (Jn 15,26). A čo je tým najväčším svedectvom, ktoré tento svet nevie prijať

„a otec lži“ napodobniť? Dovolím si povedať, že ak naša pravda nenesie svedectvo dvoch cností - lásky a pokory, ktoré sú svetu také cudzie, a zároveň sú podstatou našej spásy (Boh - láska sa obliekol do pokory, uponížil sa až na smrť na kríži, aby nás spasil), vtedy si budme istí, že sme ďaleko od Ducha pravdy, ďaleko od Boha. A to bez ohľadu na to, či vidíme holuba, alebo vrana.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz

Sviatok svätého Juraja oslávili skauti na svätej omši aj táboráku

Aj tento rok si skauti pripomenuli na svätej omši a táboráku svojho patróna svätého Juraja. Jeho život upozorňuje na ideály odvahy, vernosti a boja za dobro, o ktoré sa skauti snažia pri každodennom dodržiavaní skautského zákona a skautského sľubu.

Vo štvrtok 24. apríla 2025 sa prievidské skautky a skauti stretli na večernej svätej omši v piaristickom kostole. Liturgiu skauti oživilí spevom skautských pesničiek a zapojili sa aj do čítania liturgických textov. Hoci tento rok mala prednosť oslava veľkonočnej oktávy, toto tradičné stretnutie skautskej rodiny bolo vzácnym časom pre malých i veľkých. Prijemnou bodkou na záver bolo agapé, na ktorom všetky generácie zotrvali v priateľských rozhovoroch.

Skautská oslava sviatku svätého Juraja pokračovala aj v sobotu 26. apríla 2025 popoludní na slávnostnom táboráku, ktorý skauti zorganizovali na Urbárskej lúke pri Prievidzi. Slávnostný oheň sa zapaloval zo štyroch strán svetlami pravdy, sily, krásy a lásky. Na peknej slávnosti dve dievčatá zložili skautský sľub. Na svoju česť sa dobrovoľne zaviazali vynasnažiť sa vo všetkých silách plniť si povinnosti voči Bohu i vlasti, pomáhať v každom čase svojim bližným a dodržiavať skautský zákon.

Alojz Vlčko

Emil Dalmady je mimoriadnym rozdávatelom svätého prijímania

V piatok 25. apríla 2025 bol na večernej svätej omši vo farskom Kostole sv. Bartolomeja ustanovený do služby mimoriadneho rozdávatela svätého prijímania náš farník Emil Dalmady. Predchádzal tomu návrh pána farára Jozefa Repka, ku ktorému dal pozitívnu odpoveď otec biskup Marián Chovanec. Novému mimoriadnemu rozdávatelovi prajeme v mene celého farského spoločenstva, aby si túto službu zodpovedne, nábožne a s pokorou plnil.

Rozdávanie svätého prijímania je riadnou službou biskupov, kňazov a diakonov. V cirkvi však poznáme aj službu akolytov a mimoriadnych rozdávatelov svätého prijímania. Tí pomáhajú pri svätej omši rozdať sväté prijímanie vtedy, ak je v kostole veľa ľudí, kňaz potrebuje pomoc pri tejto službe zo zdravotných dôvodov, pre vysoký vek, alebo vtedy, ak by sa rozdávanie svätého prijímania neúmerne predĺžilo. Súčasťou služby mimoriadnych rozdávatelov je aj prinášať Eucharistiu chorým, ak to nesíha z pastoračných alebo zdravotných dôvodov kňaza.

Podľa dokumentov cirkvi by mimoriadni rozdávatelia mali byť osobami, ktoré odporúčajú dobré vlastnosti kresťanského života, viery a mravov. Majú sa usilovať byť hodní tohto veľkého úradu, a podporovať

svoju vlastnú oddanosť Eucharistii, aby ostatným veriacim ukazovali príklad vlastnou oddanosťou a úctou k Najvznešenejšej sviatosti oltárnej.

Text: Alojz Vlčko
Foto: Jaroslav Mišík

Lagievniky nás privítali s otvorenou náručou

Veľkonočné obdobie a Božie milosrdenstvo už jednoducho patria k sebe. A tak aj tento rok sme sa s našou farnosťou vybrali začiatkom mája do Svätyne Božieho milosrdenstva v Lagievnikoch, ktorá nás ako vždy privítala s otvorenou náručou. Vraciame sa sem každý rok, aby sme nanovo načerpali mnoho Božích milostí.

Táto púť je zaujímavá tým, že akonáhle autobus zaparkuje, pútnici sa hneď cítia ako doma. Po dvojiciach alebo menších skupinkách sa okamžite rozprchnú po obrovskom lagievnickom areáli a je takmer nemožné sa s niekým počas dňa stretnúť. Niektorí sa vyberú do Sanktuária, ktoré je cestou z parkoviska najbližšie. Iní chcú ako prvú navštíviť kláštornú kaplnku s obrazom milosrdného Ježiša a hrobom sestry Faustíny. Ďalší si chcú prezrieť Baziliku Božieho milosrdenstva a kaplnky európskych krajín pod ňou. Mnoho ľudí prichádza každoročne na púť Rádia Lumen, preto je už od rána všade plno.

Naša skupinka sa vybrala najskôr do Sanktuária Jána Pavla II. Veľkého so Svätou bránou milosrdenstva. Je to honosná stavba, ktorú rok čo rok znova obdivujeme a vzdávame chválu všetkým, ktorí sa na nej podieľali. Je postavená kúsok od miesta, kde Ján Pavol II. ako mladý 4 roky pracoval v lome.

Práve sa tu končila svätá omša za účasti poľských skautov. Bol to zážitok, byť chvíľu medzi toľkými mladými chlapcami a dievčatami v skautských uniformách s batohmi a ešusmi na chrbtoch. Rýchlo sme prebehli jednotlivé kaplnky, v ktorých sú relikvie poľských svätých aj náhrobný kameň, relikvia krvi Jána Pavla II. a sutana, ktorú mal na sebe počas atentátu. Steny kaplniek zdobia nádherné obrazy svätých a vnútro Sanktuária je zdobené zlatými mozaikami.

A keďže sa onedlho začína program, presúvame sa do areálu Baziliky Božieho milosrdenstva. Na veľkom trávnom priestranstve pod hlavným oltárom už sedí mnoho ľudí - tento rok nás prišlo 13 tisíc. Po modlitbe svätého ruženca sa

začína svätá omša pod vedením košického arcibiskupa Bernarda Bobera. Spolu s ním slúži svätú omšu veľký počet kňazov. Počúvame krásnu kázeň a po svätej omši nasleduje adorácia.

Napoludnie sa začína obedná prestávka, počas ktorej takmer všetci tradične vytahujú rezne s chlebom a smežeme sa, že začína piknik. Okolo jednej hodiny sa ozve milý hlas Simy Magušinovej. Počas jej koncertu všetci sedíme a počúvame. Máme ju radi, preto nejdeme ani do stánkov, ani do obchodíkov s devocionáliami. Až keď sa Sima rozlúči, rýchlo utekáme ešte čo-to kúpiť domov - krovky, sladkosti, ružence... A ideme späť na program. O tretej hodine sme už všetci na svojom mieste, lebo sa začína modlitba Korunky Božieho milosrdenstva, mnohí na kolennách... Po Korunke dostávame požehnanie a program sa oficiálne končí. Keďže je ešte čas, vyberáme sa do kláštornej kaplnky pozdraviť milosrdného Ježiša, prosiť o milosti a uctiť si relikviu sestry Faustíny.

A už kráčame k autobusu. Cestou ešte nakukneme do Sanktuária. Poliaci majú práve svätú omšu a ich nádherný spev sa rozlieha v rozľahlých, už skoro prázdnych priestoroch Sanktuária. Úžasné! Tak radi by sme ešte pobudli s nimi...

Keďže naši pútnici sú vždy dochvilni, o piatej večer už všetci sedíme v autobuse a vyrážame domov. Cestou sa rozlúčime s našimi spolupútnikmi z Kralovian, Žiliny, Poluvsia a Nedožier. O deviatej večer sme už doma v Prievidzi a ďakujeme Pánovi za krásne prežitý deň.

Elena Cagánová

Lámačské chvály vo farskom kostole

Na prvý piatok v mesiaci máj, keď dostávame od Pána milosti, ktoré nám zaslúbil cez svojich služobníkov, zavítali do našej farnosti Lámačské chvály. Bol to požehnaný čas, počas ktorého sme mali možnosť zažiť Božie kráľovstvo medzi nami.

„Aké je dobré oslavovať teba, Pane,“ zneli tóny prvej z chvál. Modlitba chvál je biblickou modlitbou. Tak sa Boží ľud modlil od počiatku. Chvála znamená, že oslavujeme Boha za to, aký je. Želám nám všetkým, aby sme mali túto chválu v srdci, uprostred toho všetkého, čo žijeme.

Braňo Letko často na chválach s pokorou a úžasom číta Žalm 8 o našom starostlivom Otcovi: „Keď hľadím na nebesia, dielo твоjích rúk, na mesiac a na hviezdy, ktoré si stvoril. Čože je človek, že naň pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš?“ (Ž 8, 4 - 5) Chvála ti, Pane, že si sa nás ujal a viedol si svojím Duchom aj Lámačské chvály.

Veľké poďakovanie patrí aj našim duchovným otcom, ktorí sa nás ujímajú každý deň, za prijatie Lámačských chvál v našej farnosti. Osobitná vďaka patrí pánu farárovi Jozefovi Repkovi ochotnému slúžiť aj počas chvál vyložením Sviatosti oltárnej. Na záver sme od neho dostali požehnanie so Sviatosťou oltárnou. Bolo to také mocné, že sa nám ani nechcelo ísť domov! No posilnení mnohými milosťami sme napokon predsa len vykročili do všedných dní. S Lámačskými chválami sme sa rozlúčili s prísľubom, že o rok sa pri chválach v našej farnosti stretneme znovu.

Anna Bátorová

Zo zasadnutia farskej rady

Členovia farskej rady sa stretli na zasadnutí v pondelok 5. mája 2025 na fare. Hneď na úvod sa zaoberali záležitosťami prievidskej púte, ktorá patrí medzi najdôležitejšie udalosti roka vo farnosti.

Prievidská púť

Prievidská mariánska púť sa bude konať v sobotu 16. a v nedeľu 17. augusta na Mariánskom vršku. Program bude ponechaný v štandardnom režime, zmena nastane akurát medzi koncertom a večernou mládežníckou sv. omšou, keď bude „hluchý priestor“ prekrytý možnosťou adorácie v Mariánskom kostole. Potom po mládežníckej sv. omši sa už tradičná adorácia konať nebude.

Hlavným hudobným hosťom večera bude speváčka Monika Ližbetin, celebrantom nedeľnej sv. omše Mons. Ján Kuboš, pomocný biskup Spišskej diecézy. V nedeľu popoludní by mal byť obnovený aj tzv. „farský deň“ - stretnutie farnosti pri futbale, aktivitách pre deti, dobrom jedle a hudbe, ktoré sa bude konať na ihrisku SOŠ polytechnickej. Kto by chcel pomôcť pri príprave tohto popoludnia, môže sa ohlásiť pánu farárovi.

Májové a júnové akcie

Na zasadnutí sa spomínala aj nespalská hodová slávnosť (prebehla 11. mája) a Noc kostolov (konala sa 23. mája v kostole u piaristov). Organizáciu birmovky mali na starosť pátri piaristi (prebehla 25. mája). Vo štvrtok 19. júna sa bude konať procesia pri príležitosti sviatku Božieho Tela. Začne sa po večernej sv. omši vo farskom kostole približne o 17:30 hod. a skončí v kostole u piaristov pred ich večernou sv. omšou o 18:30 hod. Procesiu bude hudobne sprevádzať aj dychovka.

Na Turíce bude spustená modlitebná príprava na misie v našom meste, ktoré sa budú konať od 15. do 23. novembra 2025 a budú ich viesť pátri redemptoristi.

Letný režim sv. omši

Ako už bolo vopred avizované, počas letných mesiacov (s výnimkou prvopiatkové-

ho týždňa) budú zrušené obedňajšie sv. omše vo farskom kostole a večerné sv. omše u piaristov. Nedelňá sv. omša v Mariánskom kostole sa presunie z 9:00 na čas 10:30; vo farskom kostole v tomto čase sv. omša nebude. U piaristov bude v nedeľu zrušená ranná sv. omša o 7:00 hod. Všetky zmeny si môžete pozrieť v prehľadnej tabuľke na str. 33.

Rozličné

Na farskej rade sa tiež hovorilo o zmenách v zmluve o nájme tržnice, o opravách budovy na Hviezdoslavovej ulici, o problémoch s kanalizáciou vedenou z farského kostola či o pokračujúcom hľadani riaditeľa Charity-domu sv. Vincenta.

Text a foto: Petra Humajová

Piaristická fraternita prijala nových členov

Dňa 8. mája, ktorý patrí Panne Márii ako Matke a Kráľovnej zbožných škôl, si počas slávnostnej svätej omše v Kostole Najsvätejšej Trojice v Prievidzi obnovili svoje sľuby členovia Piaristickej fraternity. Zároveň sa mohli tešiť aj z prijatia nových členov a zo zloženia večných sľubov Miroslavy Melicherčíkovej.

Mirka Melicherčíková odvážne sľúbila vernosť v budovaní piaristického diela doživotne, a to už v tak mladom veku. Sľuby spočívajú v modlitbách a pôste, v túžbe hlbšie spoznať Ježiša Krista, život a dielo zakladateľa Rehole piaristov sv. Jozefa Kalazanského a v darovaní svojho voľného času službe ľuďom, predovšetkým mládeži.

Počas svätej omše, ktorú slúžil páter Marek Kotras, SchP, zaznela viackrát myšlienka, že fraternita je niečo ako strategické partnerstvo a zároveň rodinné spoločenstvo. Po spoločnom obede sa členovia fraternity stretli v skupinkách, kde spolu synodálnym spôsobom uvažovali nad niektorými bodmi štatútu Piaristickej fraternity. Na otázku, čo ich počas stretnutia najviac oslovilo, zazneli odpovede ako žičlivosť, úsmev, otvorenosť, radosť, spolupatričnosť, svätá omša, prítomnosť

sv. Jozefa Kalazanského a Panny Márie, jednota.

Ďakujeme všetkým laickým nositeľom kresťanských piaristických tradícií pre ďalšie generácie.

Za fraternitu pripravila Elena Blašková

Veriaci v Necpaloch si pripomenuli Dobrého pastiera

V nedeľu 11. mája, na 4. veľkonočnú nedeľu, sa v Necpaloch konala hodová slávnosť. Spolu s výstavou *Necpaly (ne)zabudnuté*, ktorú bolo možné navštíviť počas predchádzajúcich dvoch dní v miestnom kultúrnom dome, sa stala súčasťou osláv 670. výročia prvej písomnej zmienky tejto pôvodne samostatnej obce.

Hodová slávnosť sa začala procesiou od kríža pri Rajčuli. Spevácka skupina Dúbrava ju odštartovala spevom piesne Kopala studienku. Potom sa už skupina Necpalanov či už v krojoch, alebo aspoň v slávnostnom oblečení, v sprievode dychovky pobrala smerom k necpalskej kaplnke. Cestou zneli nábožné mariánske piesne. Sv. omšu o 11:00 hod. slúžil prievidský pán kaplán Oto Dokoupil. Vo svojej kázni sa zameriaval na obraz Ježiša ako Dobrého pastiera, ktorý nás pozýva do vzťahu s ním. „Rozhodol sa pre každého jedného z nás,“ zdôraznil pán kaplán.

Popoludní na lúke pri starej ceste vystúpili so svojím programom deti zo ZŠ Malonecpalská, spevácka skupina Dúbrava a hudobná skupina Polianočka. Necpalania si tak hodovú atmosféru mohli užít dosýtosti nielen po tej duchovnej, ale i kultúrnej a spoločenskej stránke.

Prvý písomný záznam o obci Necpaly nad

Nitrou pochádza z roku 1355. Necpaly sa v ňom spomínajú ako vlastníctvo uhorského kráľa v právomoci bojnického panstva. K mestu Prievidza boli pripojené v roku 1945. Hoci kaplnka v strede obce je zasvätená Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie, hody v Necpaloch sa odjakživa slávia na výročie jej posvätenia, čiže na Nedeľu Dobrého pastiera.

Text: Petra Humajová

Foto: Štefan Kollár

Piaristický kostol pozval verejnosť. Záujem bol veľký

V piatok 23. mája 2025 sa na Slovensku konal už 15. ročník medzinárodného podujatia Noc kostolov. Jeho cieľom je sprístupniť chrámy širokej verejnosti. V Prievidzi bol tento rok pripravený program v piaristickom kostole.

Po večernej svätej omši otvoril program koncert chválových piesní speváčky Jany Zubajovej s vokalistkami Dašou Žabenskou a Gabrielou Grešnerovou. Verejnosť v hojnom počte prišla aj na prednášku Žofie Hakošovej o histórii a výzdobe kostola. Bola pripravená v spolupráci s Turisticko-informačnou kanceláriou mesta Prievidza. Súčasťou prednášky bola aj možnosť nazrieť do podzemných priestorov kostola, jeho sakristie a obrazárne. Kostolník Peter Šimkovič v sakristii pripravil tiež predstavenie cenných historických liturgických predmetov. Na záverečnom organovom

koncerte zahral Samuel Lihotský. Piaristický kostol Najsvätejšej Trojice v Prievidzi určite má čo ponúknuť. Napriek tomu organizátorov príjemne prekvapil a zaskočil veľký záujem verejnosti. Veriaci i neveriaci mali možnosť vnímať kostol ako umelecký a historický priestor, ale aj zažiť duchovné impulzy a povzbudenie. Noc kostolov je iniciatíva, ktorá spája duchovnú, kultúrnu a spoločenskú komunitu.

Počas tejto noci otvárajú kostoly svoje dvere, aby ponúkli priestor na modlitbu, reflexiu a spoznávanie historického dedičstva cirkví. Tento projekt vznikol v roku 1995 vo Frankfurte nad Mohanom a postupne sa rozšíril aj do ďalších miest v Nemecku. V roku 2005 sa dostal do Rakúska a postupne i do ďalších krajín Európy, vrátane Slovenska.

Alojz Vlčko

ACN v Mozambiku zachraňuje životy

Cabo Delgado je najsevernejšia provincia Mozambiku. Jej obyvateľstvo bolo vždy chudobné a zabudnuté a živí sa prevažne poľnohospodárstvom, ktoré sa v čase nestability prirodzene prerušuje.

Misionárka - sestra Aparecida Queirozová z Kongregácie dcér Ježišových - pôsobí v diecéze Pemba v Cabo Delgado už sedem rokov. V tomto čase krajinu začali terorizovať islamistickí povstalci, čo si vyžiadalo najmenej päťtisíc obetí. V decembri 2024 zasiahol Mozambik cyklón Chido, spôsobil rozsiahle škody a vyžiadal si najmenej 120 obetí. Búrka zničila viac ako 110 000 domov. Týmto sa ešte viac zhoršila situácia približne jedného milióna vysídlených Mozambičanov v Cabo Delgado.

Kolobeh chudoby

Viete si predstaviť, že sa vrátite domov po celodennej práci a zrazu do domu vtrhne skupina ozbrojených mužov? Zabijú vaše deti, unesú príbuzných a vy musíte niekoľko dní utekať cez buš, v strachu, o hlade, o smäde, v obrovskej bolesti. Práve takto trpia tisíce ľudí v Cabo Delgado. Stratili všetko: svoje domovy, rodinných príslušníkov, modlitebné miesta, svoju identitu a museli utekať, aby si zachránili život. „*Neustály pohyb, ľudia prichádzajúci a odchádzajúci, ktorí sa len snažia prežiť, je koreňom tohto kolobehu chudoby. Deti nemôžu chodiť do školy, chýba prístup k lekárskej starostlivosti, rodiny nemôžu nič pestovať a je tu hlad, strašný hlad,*“ hovorí sestra Aparecida.

Byť tvárou Krista

ACN pomohla zabezpečiť potraviny pre viac ako dvetisíc rodín. Okrem toho mohli miestni pomocníci zorganizovať bohoslužby pre komunity, ku ktorým nebol prístup, mohli sa vzdelávať seminaristi a priniesť hlas nádeje tisícom ľudí prostredníctvom diecézneho rádia.

„*Prostredníctvom ACN Božia ruka vracia týmto ľuďom život, a preto sa nemôžeme zastaviť. Musíme naďalej byť tvárou Krista v tomto kontexte zúfalstva,*“ hovorí sestra Aparecida. Na záver adresuje priamy odkaz dobrodincom: „*A práve to robíte prostredníctvom pomoci, ktorú vy a vaše rodiny poskytujete nadácii ACN. Táto pomoc sa dostáva k tisícom ľudí v tejto časti sveta. Veľmi vám ďakujeme!*“

Pápežská nadácia ACN - Pomoc trpiacej Cirkvi už viac ako 70 rokov účinne pomáha kresťanom v núdzi len vďaka štedrosti darcov - výhradne pomocou pravidelných príspevkov podporovateľov.

Ak by ste chceli pomôcť zmierniť hlad ľuďom v Mozambiku, pripájame číslo účtu **ACN: SK09 0900 0000 0051 2133 9396**. Do poznámky uveďte „Mozambik“.

Viac info na www.acnslovensko.sk.

Elena Cagaňová, členka Klubu priateľov misií

Boh prijíma službu z našich rúk

V popise eucharistickej liturgie pokračujeme modlitbou vzdávania vd'aky, ktorej autor je sv. Ján Zlatoústý, a je súčasťou anafory. Onedlho sa vyslovia slová Premenenia a prítomný ľud sa musí na tento vrcholný okamih náležite pripraviť.

„Čože je človek, že naň pamätáš, a syn človeka, že sa ho ujímaš? Stvoril si ho len o niečo menšieho od anjelov, slávou a ctou si ho ovenčil.“ (Ž 8,5-6)

Uvedenie si svojej malosti

Nie je možné byť plnohodnotne účastný eucharistického slávenia a zjednotiť sa s Bohom bez videnia svojej malosti a Božej veľkosti. Bez videnia toho, ako hlboko sa Boh sklonil z lásky k nám. Ved' jeho obklopujú archanjeli, anjeli, cherubíni a serafíni a on si zvolil človeka, a pozval ho do služby, pri ktorej aj nebeské stvorenia stoja v úžase.

Kňaz pokračuje v tichej modlitbe vzdávania vd'aky a zvelebovania: *„Velebíme ťa aj za túto službu, ktorú si sa rozhodol prijať z našich rúk, hoci ťa obklopujú tisíce archanjelov a desaťtisíce anjelov, šestorokridlí, mnohookeí a na perutiach sa vznášajúci cherubíni a serafíni.“*

Posledná „prikrývka“ sa odkladá

Na prestole (oltári) pred kňazom je čaša s vínom a diskos, na ktorom sú uložené častice chleba na premenenie. Ak si pamätáte, na začiatku pri proskomídií kňaz zakrýval pripravené obetné dary akoby troma vrstvami:

1. najprv nad chlieb na diskos položil hviezdicu;
2. potom čašu a diskos s hviezdicou prikryl pokrovcami - malými prikrývkami;
3. a potom to všetko spolu ukryl pod vozduch - veľké plátno.

A počas liturgie to akoby vyzlieka: Po veľkom vchode odkladá oba pokrovce z čaše a diskosa; po vyznaní viery odkladá vozduch a teraz po vzdávaní vd'aky odloží bokom hviezdicu. Všetko to ukladá bokom na oltár.

Toto odkladanie by znalým Písma mohlo byť povedomé, lebo takto našli učenici

prázdny Kristov hrob: *„Potom prišiel aj Šimon Peter, ktorý ho nasledoval, a vošiel do hrobu. Videl tam položené plachty aj šatku, ktorú mal Ježiš na hlave. Lenže tá nebola pri plachtách, lež osobitne zvinutá na inom mieste.“ (Jn 20,6-7)* A to je znak toho, že sme v liturgii vstúpili do najväčšieho tajomstva - do Kristovho hrobu a jeho zmŕtvychvstania. Všetko je pripravené, aby sa telesná smrť stretla s Kristovým božstvom a ostala porazená.

A nám zostalo len víťazstvo večného života: *„Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom.“*

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz

Foto: Mária Melicherčíková

Sväté brány

S jubilejným rokom je spojený pojem svätá brána, ktorá sa otvorí obyčajne v predvečer Vianoc pred nadchádzajúcim jubilejným rokom a oficiálne sa tak začína svätý rok. Prekročenie svätej brány počas jubilejného roka je spojené so získaním úplných odpustkov za zvyčajných podmienok - sv. spoveď, sv. prijímanie, modlitba na úmysel Svätého Otca, odlúčenie od hriechu. Prechod svätou bránou symbolizuje prechod z hriechu do milosti, novú duchovnú cestu.

Svätá brána stojí vždy vpravo od hlavnej brány každej zo štyroch rímskych bazilik: Baziliky svätého Petra, Baziliky svätého Pavla za hradbami, Baziliky svätého Jána v Lateráne a Baziliky Santa Maria Maggiore. Piata Svätá brána mimo Ríma je v Bazilike Santa Maria di Collemaggio v L'Aquile. Pôvodne existovala len jedna brána v Bazilike svätého Jána Lateránskeho, ktorá je katedrálou rímskeho biskupa.

Štyri sväté brány pre pútnikov a jedna pre väzňov

V súčasnosti sú otvorené sväté brány v štyroch hlavných rímskych bazilikách a obrad ich otvárania je spojený s hlbokou duchovnou symbolikou. Ako piata je výnimočne otvorená Svätá brána vo väznici Rebibbia, čo je gesto solidarity a nádeje pre väzňov.

Svätá brána symbolizuje prechod z hriechu do milosti. Ježiš povedal: „Ja som brána.“ (Jn 10,7), aby naznačil, že nikto nemôže prísť k Otcovi - iba cez neho. V Bazilike svätého Petra obrad otvárania zvyčajne vykonáva pápež osobne, v ostatných bazilikách kardináli poverení pápežom.

Počas Jubilejného roka 2025 otvoril pápež František osobne tri sväté brány: Bránu v Bazilike sv. Petra 24. decembra 2024, čím oficiálne otvoril Jubilejný rok 2025; 29. decembra 2024 Svätú bránu Baziliky sv. Jána v Lateráne, ktorá je katedrálou pápeža ako biskupa Ríma. 26. decembra 2024 navštívil pápež František väznicu Rebibbia v Ríme, aby otvoril Svätú bránu

v kaplnke väznice Rebibbia. Toto historické gesto bolo prvým otvorením svätej brány v trestnom zariadení, symbolizujúcim nádej a milosrdenstvo pre väzňov. Ostatné dve sväté brány otvorili poverení kardináli.

Kladivo, spev a jubilejný kríž

Použitie kladiva pri otváraní svätej brány je tradičný, symbolický prvok. Kladivo zo vzácneho materiálu symbolizuje silu modlitby a pokánia - nástroj, ktorý otvára bránu spravodlivosti. Od roku 1500 do roku 1975 boli sväté brány štyroch rímskych bazilik z vonkajšej strany uzavreté múrom, nie dverami. Preto sa v okamihu otvárania búral múr; pápež časť múru rozobral a murári potom dokončili práce na jeho zbúraní. Pápež pri otváraní brány intonoval hymnus *Aperite mihi portas iustitiae* (Otvorte mi bránu spravodlivosti) a ľudia radostne odpovedali: „*iust intrabunt per eam*.“ (Spravodliví vstupujú cez ňu)

Aby mali veriaci možnosť získať plnomocné odpustky, aj keď nemajú možnosť putovať do Ríma, boli po celom svete ustanovené jubilejné chrámy. V jubilejných chrámoch veriaci ľud neprechádza svätou bránou, môže však za vopred určených podmienok získať plnomocné odpustky. Jubilejné chrámy majú namiesto svätej brány svoj jubilejný kríž, ktorý má rovnaký duchovný význam ako svätá brána.

Pripravila: Martina L.

Novinky z piaristickej školy

Čo nové u škôlkarov?

Po niekoľkomesačnej odstávke sa podarilo otvorenie átria s ihriskom pre našich najmenších. Boli aj na návšteve v Ambulancii veterinárky, kde sa dozvedeli veľa o starostlivosti o zvieratá a mohli si pozrieť aj operačnú sálu, kde prebehla simulovaná operácia plyšového psíka. Zaujímavý program pre nich pripravili aj sokoliari majstra Vagana. Porozprávali im o živote v lese, prezradili a ukázali im všeličo zo svojho sokoliarskeho umenia. Deti si užívali pekné jarné počasie počas pobytov vonku a tiež si pripomenuli Deň Zeme.

Vítazka národného finále

Dňa 9. mája sa v Košiciach v GeS klube uskutočnilo finále súťaže Spievam po francúzsky. Aj keď sa naše primánky Klárka Gažová, Miška Grolmusová, Hanka Gatialová a Kika Orlíková s pesničkou „On m'appelle Heidi“ od Barbary Pravi neumiestnili, neskutočne si užili spevácke výkony svojich súperov i mesto Košice. Za ZUŠ Ladislava Stančeka súťažila aj naša maturantka Magdaléna Hudecová z oktávy. S piesňou „Roule, roule“ od Angeliny zvíťazila nielen v kategórii spevákov 18+, ale získala aj cenu „absolútneho víťaza“ a postúpila do medzinárodného finále.

Medzinárodný deň múzeí

Pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí deti z 5. A navštívili Hornonitrianske múzeum, kde absolvovali lektorované prehliadky aktuálnych výstav. Zaujala ich výstava *Tá naša Carpathia*, ktorá mapuje 150 rokov existencie prievidskeho potravinárskeho podniku, i výstava *Sutérén zla*, ktorá pripomína vojnové zločiny v Prievidzi a okolí. Dievčatám sa páčila výstava sviatočných čepcov *Koke*. Zaujímavé boli aj ukážky práce konzervátorov. A živo bolo tiež v exteriéri múzea, kde bolo pripravené ekopodujatie *Plánujeme záhradu pre živočíchy*.

Deti z MŠ si užívajú pekné počasie vonku

Magdaléna Hudecová zvíťazila v národnom finále súťaže Spievam po francúzsky

Piataci navštívili Hornonitrianske múzeum

Výtvarné súťaže - Vesmír očami detí a Biblia očami detí

Aj v tomto školskom roku sme zbierali cenné ocenenia v krajských kolách Vesmír očami detí a Biblia očami detí. V súťaži Vesmír očami detí sa v II. kategórii umiestnil na 3. mieste Ondrej Mihál. V súťaži Biblia očami detí sa v II. kategórii umiestnil na 1. mieste Dávid Mucha, na 2. mieste Terézia Vlčková. V III. kategórii získala krásne 1. miesto Marína Melušová a Cenu poroty si odniesla Karolína Muchová. Zároveň sme získali aj ocenenie ako škola za najväčší počet ocenených prác. Všetky práce postúpili do celoslovenských kôl.

Dopravná výchova na námestí

V piatok 16. mája mali žiaci prvého stupňa našej základnej školy dopravnú výchovu na Námestí slobody. Preskúšali si svoje vedomosti o pravidlách cestnej premávky. Bolo potrebné poznať aj dopravné značky. Tešili sa z jazdy na kolobežkách a tiež si prakticky vyskúšali úlohu chodcov v cestnej premávke. Deti odchádzali z dopravného ihriska s pekným zážitkom. Ďakujeme mestu Prievidza za možnosť uskutočniť túto akciu na námestí.

Výstup na Malý Grič a návšteva hasičov

V piatok 2. mája absolvovali študenti septimy a 3.G za nádherného počasia výstup na Malý Grič v rámci Kurzu na ochranu života a zdravia. A v pondelok 5. mája navštívila trieda prima v rámci účelového cvičenia Hasičský a záchranný zbor v Prievidzi. Takto vyzerá zážitkové vyučovanie v praxi.

... a máme aj najlepšie futbalistky

Dievčatá nesklamali a jednoznačne vyhrali Majstrovstvá okresu stredných škôl v malom futbale. Gratulujeme!

Pripravila: Elena Blašková
Foto: archív školy

Malí maliari v súťaži Biblia očami detí

Kurz na ochranu zdravia - Malý Grič

Naše futbalistky najlepšie v okrese

Aké boli vaše prvé dojmy po zvolení nového pápeža? Čo predpokladáte, že do našej spoločnosti prinesie?

Jozef Repko, farár Prievidza-mesto: „Mojím prvým dojmom bola radosť, že máme opäť pápeža. Ešte viac ju umocnili zábery na tešiacich sa kardinálov na balkóne Baziliky sv. Petra a nadšenie davu na námestí. A čo pápež pravdepodobne do našej spoločnosti prinesie? Mám nádej, že to budú slová z jeho úvodného príhovoru. Nový pápež Lev XIV. nás prostredníctvom nich pozval, aby sme boli veľkonočnými kresťanmi prežívajúcimi radosť z viery oslovujúcej aj tých, ktorí ešte nenašli svoju cestu. A tak očakávam, že jeho pontifikát bude prinášať pokoj a lásku, že bude budovať mosty a pomáhať nám spoločne kráčať vpred.“

Oto Dokoupil, farský vikár Prievidza-mesto:

„Hneď ako pápež Lev XIV. vyšiel na balkón, mal som z neho dobrý pocit. Čo mi však zvlášť ostalo z toho momentu v srdci, to je obyčajná a zároveň krásna ľudskosť a cit. V pápežových očiach sa lesklo dojatie a slzy mal na krajíčku. Myslím si, že to bol nádherný prejav, cit, ba až súcit, ktorý tento svet tak veľmi potrebuje. Predpokladám, že pápež bude budovateľom mostov, čo prezrádza aj jeho instagramový profil - pontifex. To znamená, že prinesie pokoj (čo boli aj jeho prvé slová) a zároveň že nejakým spôsobom prinesie novosť - ktorá ešte neviem, čo presne znamená. Teším sa na to.“

P. Juraj Ďurnek, SchP: „Tešil som sa, že to nie je žiadne z preferovaných mien pred konkláve. A po pohľade na životopis som si začal uvedomovať prednosti nového pápeža - bol misionár, takže prinesie zápal pre ohlasovanie Evanjelia. Bol rehoľník augustinián - duchovný syn sv. Augustína, takže bude teologicky zdatný. Bol generálom rehole, takže pozná problémy v celom svete

a môže sa za ne modliť. Viedol diecézu, takže má pastoračné skúsenosti a môže ich ako pastier Univerzálnej cirkvi využiť. A napokon bol dva roky prefektom Dikastéria pre biskupov, a tak pozná veľa biskupov po svete a môže s nimi spolupracovať.“

P. Peter Valachovič, SchP: „Môj prvý dojem bol, že bude silným, dôsledne vplyvným pápežom a posilní vážnosť pápežského úradu aj v očiach sveta. Osobne si myslím, že bude dbať o disciplínu služobníkov v Cirkvi, aby naplňali to, k čomu Svätý Duch vedie Kristovu nevestu tu, na zemi.“

P. Matúš Palaj, SchP: „Veľmi ma potešilo, že nový pápež je augustinián, pretože som mal práve rozčítaný životopis sv. Augustína od Juraja Pigulu, slovenského augustiniána. V knihách zvyknem úvodu preskakovat', avšak ten večer som si ten v tejto knihe spätne rýchlo išiel prečítať, keďže som sa dozvedel, že ho písal pápež.“

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz: „Práve počas jeho zvolenia som bol vo Vysokej nad Uhom v Domčeku bl. Anky Kolesárovej. Slávili sme svätú omšu. V tom čase už bol zvolený, no ešte sme nepoznali meno. Môj prvý dojem bol radostný (všetci sa tam tešili), vdáčný a žehnajúci. Možno aj v súvislosti s povzbudením plynúcim zo svedectiev z Domčeka, ktoré hovorili o tom, že Boh je prítomný a koná veľké veci vo svojej Cirkvi, sa mi v okamihu vyhlásenia mena nového pápeža pripomenulo, že Cirkev je dielo Božie, živé a chránené Svätým Duchom, dielo, ktoré prevyšuje aj naše úvahy, aj naše rozumy, aj naše obavy...“

Pápež je nástupca sv. Petra. A od začiatku, svätým Petrom počínajúc, sú pápeži ľudia so svojimi nedokonalosťami a chybami. Ale tak ako Kristova Cirkev nestojí

na ľudskej dokonalosti, ani nepadá na ich nedokonalosti. Naopak, my čerpáme svätosť z nej, nie ona od nás.

Páčilo sa mi, ako Lev XIV. udatne bojoval, len aby nedal najavo dojatie, ale aj tak to na ňom bolo vidno. A čo by som rád videl, že prinesie do spoločnosti? Objatie hriešnika, ktoré silou lásky oslobodzuje z otroctva hriechu.“

Libor Straka, dekan: „V prvom okamihu to bola zvedavosť, kto bude d'alším, už 267. nástupcom sv. Petra. No a keď už bolo jasné, kto ním bude, bol to „šok“ v pozitívnom slova zmysle, lebo som vedel, že tento kardinál mal prísť 1. júna do Košíc na oslavu 30. výročia augustiniánov na Slovensku, kam som sa tiež chystal. A tak som si povedal, že človek mieni, ale Pán Boh mení a kardinálovi Prevostovi sa zvolením za pápeža zjavne zmenil program, keďže sa stal z neho pápež Lev XIV.

Čo tento náš nový pápež prinesie? To presne neviem, ale už pri svojom prvom

pozdrave povedal: „Pokoľ vám všetkým.“ Takže je jasné, že sa náš nový pápež Lev XIV. bude snažiť prinášať Kristov pokoj, „pokoj zmŕtvychvstalého Krista - neozbrojený a odzbrojujúci, pokorný a vytrvalý“.

Pavol Kordík, farský vikár Prievidza-Zapotôčky: „Z voľby nového Svätého Otca som bol veľmi milo prekvapený. Osobne som čakal úplne iné meno, no voľba nakoniec prekonala všetky moje očakávania. Bol som dojatý z jeho prvých slov. Pozdrav „Pokoľ vám!“ vyjadruje presne to, čo tento svet potrebuje. Verím, že nový pápež Lev XIV. bude nositeľom pravého Kristovho pokoja. Predpokladám, že bude mužom pokory, dialógu a obety. Prajem mu do služby veľa duchovných síl a hlavne dôveru v Božiu dobrotu a prozreteľnosť. On doplní všetko to, čo bude potrebné.“

Pripravila: Petra Humajová

Foto: fcb Rehoľa piaristov na Slovensku

PÁPEŽ LEV XIV.

Ďakujeme Vám za
ochotu a nasadenie.

Môžete sa spoľahnúť
na naše modlitby.

Meno nového pápeža som sa dozvedel z rádia v aute

Náš redaktor Peter Pikulík (31) z rehole minoritov študuje už niekoľko rokov v Ríme. Využili sme túto príležitosť a v dejinných okamihoch smrti pápeža Františka a zvolenia nového pápeža Leva XIV. sme sa ho spýtali na atmosféru a prežívanie týchto udalostí v bezprostrednej blízkosti toho, čo sa dialo.

▪ Trávil si v Ríme ako študent aj tohtoročnú Veľkú noc? Ako si ju prežil?

Tento rok som mal Veľkonočné trojdnie podelené. Až do doobedia Bielej soboty som bol v Ríme a potom som letel do Bratislavy. Na veľkonočnú vigíliu bola totiž v Katedrále sv. Martina pokrstená moja kamarátka, a chcel som byť pri tom.

▪ Podarilo sa ti - či už priamo, alebo prostredníctvom televízie či internetu - byť účastným posledného požehnania pápeža Františka Urbi et orbi?

Nesledoval som ho. V tom čase sme mali sväté omše v našom kostole v Bratislave.

▪ Kedy a od koho si sa dozvedel správu o odchode pápeža Františka do večnosti? Čo ti v tej chvíli napadlo ako prvé?

Dozvedel som sa ju od spolubratov. Bol som na prechádzke s tou čerstvou pokrstenou kamarátkou a pri návrate do kláštora mi to hneď vo dverách bratia oznámili. Veľmi ma to prekvapilo. Sedeli sme potom s kamarátkou ešte v našej kláštornej záhradke. Bol krásny deň, a tak sa mi javil aj odchod pápeža Františka. Tiež sa mi to akosi zvlášťne spojilo s tým krstom - akoby pápež mojej kamarátke podržal dvere do Cirkvi a potom sám inými nenápadne vyšiel.

▪ Podarilo sa ti niekedy dostať aj do blízkosti pápeža Františka? Čo si si na ňom najviac vážil?

Najbližšie som pri ňom bol asi paradoxne pri jeho návšteve Slovenska, počas stretnutia s kňazmi a zasvätenými v bratislavskom

dóme. V pamäti mi ale utkvela jeho kázeň počas sv. omše pri príležitosti Dňa detí vo Vatikáne, kde sme s bratmi pomáhali s rozdávaním sv. prijímania. Bola veľmi jednoduchá a zároveň hlboká a autentická - hovoril o role Ducha Svätého v našom živote. Bola zrozumiteľná pre deti a zároveň mala čo ponúknuť aj dospelým. Pápež František bol pre mňa pastierom veľmi vedome spolupracujúcim s Duchom Svätým, ktorý si ctil Boží obraz v každom človeku.

▪ Zmenili smrť pápeža a očakávanie voľby nového ulice mesta Rím? Bolo v nich badať väčší ruch ako ten „bežný“ v rámci Jubilejného roka?

Určite áno. Zvlášť okolie Vatikánu sa zaplnilo ešte viac ako zvyčajne. Počas konkláve boli na Via di riconciliazione, ktorá vedie Bazilike sv. Petra, nainštalované veľkoplošné obrazovky so záberom na komín, pri ktorom hliadkovala čajka.

▪ Váš kláštor sa nenachádza v tesnej blízkosti Vatikánu a ty si sa v čase voľby nového pápeža musel pripravovať na skúšky i blížiacu sa diakonskú vysviacku. Sledoval si však predsa len aspoň tak „jedným očkom“ - i keď možno len sprostredkovane - dym vychádzajúci z komína Sixtínskej kaplnky?

Samozrejme. Atmosfére konkláve sa nedalo utiecť. Aj za stolom v refektóriu prebiehali diskusie o tom, kto by mohol byť zvolený.

▪ Očakával si, že zvolenie nového

pápeža bude také rýchle? Aké boli tvoje bezprostredné pocity po tom, ako si sa dozvedel jeho meno?

V poobedie, keď bol zvolený nový pápež, sme práve mali liturgickú skúšku pred vysviackou v našej bazilike. Viacerí bratia hneď po nej išli do Vatikánu, lebo biely dym sa už vtedy mohol očakávať. Ja som spolu s niektorými ďalšími práve vystúpil z metra pri našom kláštore, keď niektorý z nich oznámil, že dym je naozaj biely. Zopár spolubratov sa hneď otočilo a znova nasadli na metro. Ja som musel ísť na letisko vyzdvihnúť svoju sestru s rodinou. Meno nového pápeža som sa preto dozvedel z rádia v aute.

Bol som sám prevkapaný, ako ma to emočne zasiahlo. Bol to veľmi pekný moment v tom zapadajúcom slnku v kolóne áut, ktoré v momente vyhlásenia mena nového pápeža citelne spomalili.

Dlhšie som ale bol na pochybách, odkiaľ Robert Prevost je. Jeho meno som síce predtým už počul, ale nebol som si istý, či je Američan, alebo Francúz. Talianska redaktorka síce chrlila vodopád slov, ale tento „detail“ som v ňom nezaznamenal. Postupne som sa ale utvrdil v tom, že je to Američan, a aj sestra so švagrom mi to hneď po zvítaní potvrdili.

▪ **Dva dni po zvolení nového pápeža si bol vysvätený za diakona. Vnímal si vďaka tomu túto svoju „osobnú životnú udalosť“ aj v kontexte svetových dejinných udalostí, ktoré sa práve odohrávali?**

Trochu áno. Verím, že všetko, čo sa deje, je tajomne prepojené a raz uvidíme aj ako a prečo. Občas niečo z týchto skrytých súvislostí zahliadneme alebo intuitívne vyčítame - to je taká ochutnávka z veľkého obrazu, ktorý spolu s Bohom tvoríme.

Peter Pikulík s rodinou po diakonskej vysviacke 10. mája 2025

▪ Témou júnového čísla Bartolomeja je Duch pravdy. Myslíš si, že výraznou črtou pápeža Leva XIV. bude aj jeho schopnosť byť nositeľom pravdy?

Verím tomu. Je vikárom toho, ktorý je Pravdou a ktorý si ho pôsobením svojho Ducha na toto miesto vybral. Verím tiež, že každý z pápežov, ktorých máme v živej pamäti, sa usiloval viesť Cirkev čestne a v Duchu pravdy. Každý to, samozrejme, robil na svoj spôsob, veď nie sme fotokópie. A rovnako to bude aj s pápežom Levom.

Petra Humajová

Foto: archív respondenta

Peter Pikulík so spolubratmi na štúdiách

Peter Pikulík (1994) - absolvent prievadzského piaristického gymnázia vyštudoval fotografiu v Zlíne a istý čas strávil aj na ostrove Bali v Indonézii. V roku 2019 vstúpil do Rehole menších bratov konventuálov - minoritov, v ktorej v roku 2024 zložil doživotné sľuby. Po ukončení štúdia filozofie na Bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave študoval od roku 2022 na Teologickej fakulte sv. Bonaventúru v Ríme. 10. mája tohto roku bol v rímskej Bazilike svätých dvanástich apoštolov vysvätený za diakona. Diakonskú prax bude vykonávať v Bratislave - Karlovej Vsi.

Pozdrav z Ríma

Krátko po zvolení pápeža som mala tú česť putovať do Ríma. Na zájazde sme sa stretli úplne cudzí ľudia zo všetkých strán Slovenska. Putovať do Ríma sme sa rozhodli v januári - v nádeji, že zažijeme ešte pápeža Františka.

Hlavným cieľom púte bol kajúcny prechod svätými bránami počas Jubilea. Púť organizovala TV LUX, a tak sme mali výborného sprievodcu v osobe o. Cyrila Jančíšina.

Dobrá výhľad

Do Ríma sme prileteli ráno 11. mája 2025 a ešte doobeda sa nám podarilo presunúť k Námestiu sv. Petra, kde sme mali plánovaný prechod svätou bránou po putovaní cestou Via della Conciliazione (Ulica zmierenia). Brána a aj Chrám sv. Petra

však boli uzatvorené, pretože sa čakalo na modlitbu Raduj sa nebies Kráľovná, ktorú mal viesť nový, ešte len „štvardňový“ Svätý Otec Lev XIV.

Námestie sv. Petra sa napĺňalo pútnikmi aj domácimi, ktorí túžili zahliadnuť Svätého Otca. Človek mal pocit, že snád' praskne, také bolo preplnené. Odhaduje sa, že nového Svätého Otca prišlo pozdraviť okolo stotisíc ľudí.

Kým sme sa dostali k námestiu, postupne nám pred očami uzatvárali bočné uličky

a my sme sa stále viac a viac vzd'alovali od cieľa. Už sme ani nedúfali, že dovidíme na Svätého Otca. No stále sme mali nádej, že nám v tom pomôžu aspoň veľkoplošné obrazovky, ktoré boli inštalované po celej vstupnej ulici.

Dav sa zväčšoval, no nám sa nakoniec podarilo predrat' až pod novinársku tribúnu. Odtiaľ už bol dobrý výhľad na preplnené námestie a aj na balkón, z ktorého sa mal Svätý Otec modliť - hoci aj pred nami bola hlava na hlave a mobil na mobile. (Niektorí sme ani nešli tam, kam sme chceli, ale kam nás „niesol“ dav.)

Pozdrav od pápeža

Napoludnie sa odhrnul záves a na balkón Chrámu sv. Petra vystúpil náš nový Svätý Otec. Za potlesku, skandovania a jasotu nás Lev XIV. pozdravil s výzvou na pokoj. Po modlitbe Raduj sa nebies Kráľová pripomenul tiež dôležitosť pokoja a mieru vo svete, vyzval na spravodlivé a trvalé riešenie vojny na Ukrajine a tiež na okamžité zastavenie palby v pásme Gazy. Pápež tiež osobitne pozdravil veriacich a pútnikov z celého sveta a nezabudol ani na všetky matky, ktoré mali v túto nedeľu sviatok. Bol to zážitok na celý život - vidieť nového pápeža a modliť sa na Námestí svätého Petra s tisíckami ľudí.

Nedeľa 11. mája bola zároveň „Dňom kapiel“. Kým sme sa dočkali putovania k svätej bráne, prezreli sme si manifestáciu kapiel z celého sveta: od Indiánov (Mexičanov) cez veselých Talianov, tancujúce a spievajúce reholné sestry až po černochoch v tradičných odevoch - všetci chválili Pána spevom a hrou na hudobné nástroje.

Svätá brána

Okolo tretej sme sa vydali konečne ako druhá výprava cestou Via della Conciliazione na púť k svätej bráne Baziliky sv. Petra. Cestou k nej sa čítajú čítania, vybrané žalmy (žalm 122, 84 a 24) a modlia sa Litánie k všetkým svätým. Pred

vstupom cez svätú bránu si človek vzbudí vlastný úmysel púte a ľútosť za spáchané hriechy. Po prechode svätou bránou nasledujú modlitby na úmysel Svätého Otca. Spolu sme prešli počas pobytu v Ríme všetkými štyrmi svätými bránami. Púť sa vydarila nad očakávania. Napriek tomu, že sme sa nepoznali, vznikli medzi nami výborné vzťahy a naša cesta bola obohatená vzájomnou pomocou a veľkou dávkou humoru a veselosti.

Všetkým vám tlmočím pozdravy Svätého Otca Leva XIV. Verím, že aj vám a mnohým ďalším sa podarí putovať do Ríma po odpustenie a požehnanie svojich rodín, priateľov aj známych i seba a zažiť pokoj a radosť z púte.

Text a foto: Martina L.

... tri otázky pre pani Evu Humajovú, ktorá zažila zvolenie nového pápeža priamo v Ríme

Mnohí ešte stále spoznávame nášho nového Svätého Otca, venujeme mu modlitby, v ktorých si niekedy pomýlime jeho meno a zvedavo pozorujeme jeho prvé kroky vo vedení Kristovej cirkvi. Keď sme sa v redakcii dozvedeli, že pútnici z neďalekého okolia sa nachádzali v Ríme práve v čase konkláve a zvolenia nového pápeža Leva XIV., okamžite sme sa rozhodli, že chceme našim čitateľom sprostredkovať ich zážitok a nadšenie. O svoju skúsenosť sa s nami podelila pani Eva Humajová z Horných Vesteníc.

1 Ľudia putujú do Ríma pri rôznych príležitostiach. Prečo ste sa vy vybrali práve na voľbu nového pápeža?

Púť v našej farnosti Horné Vestenice, do ktorej patria aj obce Dolné Vestenice a Nitrica, sa organizovala od januára. Už vtedy mal pápež František podlomené zdravie a náš pán dekan, dp. Stanislav Caránek, nás spolu s dp. Marekom Virágom z Nitrianskych Sučian, ktorý s nami šiel ako sprievodca, upozornili na možnosť, že program našej púte sa môže podľa okolností zmeniť.

Nikto z nás ale netušil, že Pán si pápeža Františka naozaj povolá a my budeme práve v týždni konkláve v Ríme a budeme aj svedkami voľby nového pápeža Leva XIV. 4. mája sme nastupovali do autobusu plný napätia a radosti z milostivého času, ktorý nás čakal.

2 Čím ste si naplňali tie dva dni napätého očakávania „bieleho dymu“?

Nie dva, ale celých päť dní by som zhrnula v krátkosti asi týmito slovami: v sprievode „Dona Marka“ (ako je prezývaný dp. Virág) sme prešli cca 53 km po celom Ríme a Vatikáne a v piatok sme si spievali pieseň „V nohách mám už tisíc míľ“. Bol to neuveriteľne požehnaný a milostivý čas.

Stihli sme navštíviť hrob pápeža Františka (vd'aka registrácii dokonca bez 5-hodinového čakania v rade), navštívili sme aj Pápežský slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda. Každý deň sme mali sv. omšu v inej bazilike, túlili sme sa po náboženských pamiatkach. Z kupoly Baziliky sv. Petra sme po omši o 11:00 videli čajku aj čierny dym. Neverili sme, že pápež bude zvolený už v ten večer, a tak sme si čakanie na námestí vo Vatikáne naplánovali aj na piatok.

3 Prijatie informácie o zvolení nového pápeža muselo byť silným zážitkom. Aká atmosféra zavládla medzi pútnikmi v Ríme?

O bielom dyme sme sa dozvedeli priamo zo Slovenska, keď nám príbuzní volali, kde sa nachádzame a či sme v centre diania. Keďže nás bolo 47 pútnikov od 7 do 78 rokov, nebolo ľahké rozbehnúť sa a bežať priamo do centra, najmä keď už ulicami mesta Rím bežali aj kňazi a tešili sa z nového pápeža. Po dlhšom rozhodovaní sme sa zhodli, že bude lepšie vrátiť sa do ubytovne, pretože po príhovore a prvom požehnaní bude isto preplnená doprava.

Cestou sme boli stále v napätí a čakali sme na meno nového Svätého Otca. No zároveň sme mali trochu obavy, či sa dostaneme do ubytovne. Napokon sme museli prejsť asi 3 km pešo na vlakovú zastávku, lebo metro bolo také preplnené, že niekde ani neotváralo dvere. Takže áno, boli sme v centre diania, ale asi 2 km od Vatikánu.

Atmosféra bola neopísateľná. Dodnes si píšeme so spolupútnikmi, ako veľmi cítime Božie milosti z Ríma, ako veľmi sme sa „nabili“ z požehnaného času, ktorý sme tam spolu strávili.

Za rozhovor ďakuje Mária Suríková

Foto: archív Evy Humajovej

18.-20.
JÚL 2025

NÁMESTOVO
NABREŽIE ORAVSKEJ PRIEHRADY

GODZONE | SIMA MAGUŠINOVÁ
O. MICHAL IRSÁK | RODS WORSHIP
AUGUSTÍN & DAWIDD | LCH LIVE
ISAAC RECORDS | JANA ZUBAJOVÁ

HAVRILLA | SLÁVKA TKÁČOVÁ | JANA ZIBALOVÁ
EMANUEL | RUNA FOLK | O. ŠTEFAN BOCKO
KATARÍNA KOŠČOVÁ & DANIEL ŠPINER | KRIŽIACI
SKYVA & MAREK SZARVAŠ PROJEKT | KÉFAS
SILVIA KOSMELOVÁ | FELICE | MANŽELIA DANKOVCI
A VIAC AKO 20 ĎALŠÍCH...

Poznať pravdu znamená vstúpiť do dôverného vzťahu s Kristom

Ruská ikona sv. Jána Evanjelistu znázorňuje apoštola, ktorý má naklonenú hlavu a poslúcha vnuknutia zhora. Čo počuje, to diktuje učeníkovi Prochorovi, ktorý tomu porozumie a píše to do knihy. Napokon však ani tejto knihe - evanjeliu - nemôžno úplne porozumieť bez osvietenia Duchom Svätým.

Táto ikona výstižne poukazuje na slová Pána Ježiša, ktoré adresoval apoštolom pri Poslednej večeri: „*Keď príde on, Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy.*“ (Jn 16,13) Pripomína nám úlohu Ducha Svätého v živote kresťana.

Čo je pravda?

Ježiš vedel, že apoštolov čakajú skúšky a súženia. Mal im toho ešte veľa povedať, no neboli by to zniesli. Človek je schopný prijať len tolko pravdy, koľko jeho srdce a rozum unesú. Práve preto Duch Svätý postupne zjavuje pravdy, ktoré presahujú ľudský rozum. Cesta učeníka je preto cestou postupného osvecovania rozumu a oslobodzovania vôle z otroctva hriechu. Na Pilátovu známu otázku: „*Čo je pravda?*“ (Jn 18,38) odpovedal Ježiš už skôr apoštolovi Tomášovi: „*Ja som cesta, pravda a život.*“ (Jn 14,6) Pravda nie je abstraktný pojem, ale konkrétna osoba - Kristus. Pravda je Slovo, ktoré sa stalo telom a prebývalo medzi nami (porov. Jn 1,14). Poznať pravdu znamená vstúpiť do dôverného vzťahu s Kristom, ktorý je Synom a ktorý nám zjavuje Otca. Kto poznáva Krista, spoznáva pravdu o Bohu aj o sebe samom. Takéto poznanie však nie je iba intelektuálne - pravdu možno poznať životom, a to v tej miere, v akej ju človek žije.

Ohrozenie slobody

Kristus nás oslobodil, aby sme zostali slobodní. Sloboda však nie je samozrejmosťou. Neustále čelíme pokušeniu vrátiť sa späť do otroctva. Podobne ako Izrael na ceste z Egypta, aj my zažívame ťažkosti a skúšky, ktoré ohrozujú našu slobodu. Človek zvedený zlom začína hľadať svoje

dobro v stvorených veciach - „*dobrych na jedenie a vábivých na pohľad*“, no mimo Božej vôle. Práve v tom spočíva podstata hriechu. A tak namiesto šťastia nachádza len bolesť a smrť.

Hriech priniesol do sveta zlo, ktoré sa rozšírilo a poškodilo ľudskú slobodu. Človek sa stal otrokom hriechu, jeho rozum bol zatemnený - začal zamieňať dobro so zlom a zlo s dobrom. Napokon, unavený a sklamaný, spoznáva márnosť tohto sveta a bolestne zakúša, že svet je v moci Zlého.

Vstup do boja

Zlo nie je len neprítomnosť dobra, ale aktívna sila, ktorá ničí človeka a porušuje poriadok stvorenia. Boh zlo nestvoril, ale keď sa zjavilo, postavilo sa proti nemu. Začal sa zápas, ktorý trvá po celé dejiny ľudstva: Boh, ktorý miluje človeka, musí zvíťaziť nad zlom i nad Zlým.

Do tohto boja vstupuje Duch pravdy - Tešiteľ. Prichádza, aby odhalil ducha klamstva, ktorý vládne v tomto svete. Zjavuje svetu pravého Boha a uvádza človeka do celej pravdy. Odhaľuje, že cieľom nášho života je spoločenstvo s Bohom, ku ktorému smerujú dejiny spásy. Pravda o Synovi nás oslobodzuje, pretože nám vracia našu pravú identitu - identitu Božích synov a dcér.

Ježiš túži, aby ten, kto ho poslúcha, prebýval v jeho slove, poznal pravdu a v jej svetle objavil svoj pravý život - život v slobode Božieho dieťaťa a brata či sestry druhých ľudí. Pravda nás premieňa, vedie nás k osvojeniu si Božieho pohľadu na svet.

Usvedčený z hriechu

Slovo pravdy má viesť k slobode. No tak, ako je pravda ohrozovaná klamstvom, aj

sloboda býva zotročená rôznymi návykmi a formami hriechu. Ľudská inteligencia je vystavená omylom, vôľa je spútaná vlastnými slabosťami. Duch Svätý pôsobí v tomto procese dvojakým spôsobom: jednak ako ten, kto pravdu ohlasuje, a zároveň ako ten, kto ju pomáha pochopiť.

Nik nemôže ohlasovať Božiu pravdu bez Ducha Svätého - tak hovorili proroci a tak učí Cirkev. Ale ani poslucháč nemôže túto pravdu pochopiť bez Božieho svetla. Prijatie pravdy nie je len záležitosťou rozumu, ale celej ľudskej osoby: rozumu, srdca i vôle. Božie pravdy nie sú iba ponukou - sú aj záväzkom. Človek musí na ne odpovedať svojím životom. Vidíme teda, že zjavenie neprichádza k nám z nejakej knihy, ani z kréda, ale od živej osoby - Ježiša Krista, ktorý nám ho zjavuje v Duchu Svätom.

Svätý Pavol píše: „Ale kde sa rozmnožil hriech, tam sa ešte väčšmi rozmnožila milosť.“ (Rim 5,20) No aby mohla milosť účinkovať, musí najprv odhaliť hriech,

obrátiť naše srdce a nastoliť vládu „spravidlivosti pre večný život skrze Ježiša Krista, nášho Pána“ (Rim 5,21). Tak ako lekár najprv preskúma ranu, než ju obviaže, aj Boh skrze svoje slovo a pôsobenie Ducha vrhá svetlo na hriech. Tu sa rodí túžba po obrátení: človek musí byť usvedčený z hriechu, čo je zároveň prvým krokom vnútorného súdu svedomia.

Práve v tejto usvedčujúcej pravde môžeme vidieť dôkaz pôsobenia Ducha pravdy v ľudskej duši. Tento Boží zásah sa však nestáva len výčitkou - je to zároveň nový dar milosti a lásky: „Prijmite Ducha Svätého.“ (Jn 20,22) V tomto „usvedčení z hriechu“ dostávame dvojaký dar: dar pravdivosti svedomia a dar istoty vykúpenia (porov. KKC 1848). Otvorme sa týmto darom Ducha pravdy, aby sme verne kráčali cestou k našej spáse.

Text: Jozef Repko, farár
Foto: Mária Melicherčíková

Homília

Každý z nás, kto pravidelne prichádza na svätú omšu, sa už stretol s pojmom homília. No možno si nie vždy uvedomujeme, čo presne toto slovo znamená a čím sa homília líši od iného známeho pojmu - kážeň.

Homília a kážeň

Homília je ústrednou súčasťou bohoslužby slova, ktorá nasleduje po prečítaní Božieho slova - čítaní zo Starého a Nového zákona a evanjelia. Kňaz alebo diakon v homílii vysvetľuje a rozvádza Božie slovo, ktoré sme práve počuli. Jeho úlohou je pomôcť nám lepšie porozumieť významu prečítaných textov a prepojiť ich s naším každodenným životom. Homília by teda mala byť komentárom k Božiemu slovu, ktorý nás nielen poučí, ale aj povzbudí a duchovne obohatí.

Na rozdiel od homílie, kážeň (alebo aj „príhovor“) nie je priamo viazaná na texty Svätého písma prečítané pri omši. Kážeň sa častejšie objavujú pri príležitostiach mimo svätej omše - napríklad pri pohreboch, svadbách alebo na pobožnostiach. Kážeň sa môže zamerať na rôzne témy - morálne, katechetické alebo praktické - a nemusí byť vždy priamo spojená s biblickým textom. Hoci homília a kážeň môžu na prvý pohľad pôsobiť podobne, ich obsah a účel sú odlišné.

Zrozumiteľná a jasná

V liturgii sa homília odporúča (a pri nedeľných a sviatočných omšiach je povinná), pretože Cirkev vníma jej dôležitosť. Nie je to len príležitosť pre kňaza, aby sa prihovoral veriacim, ale aj chvíľa, keď Božie slovo ožíva medzi nami. Preto má

homília svoju vnútornú logiku - jej základom je Božie Slovo, ktoré sme počuli, a jej cieľom je prehĺbiť našu vieru a priviesť nás k tomu, aby sme toto Slovo žili v praxi.

Homília má byť zrozumiteľná a jasná, ale aj duchovne výživná. Kňaz by sa mal snažiť prispôbiť jazyk a štýl poslucháčom, pretože každé spoločenstvo má svoje špecifiká. Dobrý kazateľ (homilista) vie, že homília nie je akademická prednáška, ale živé slovo, ktoré má moc premieňať srdcia. Niekedy stačí jednoduchý príklad zo života, inokedy hlbšie zamyslenie nad biblickým textom. Vždy však platí, že homília má byť mostom medzi Svätým písmom a naším životom.

Text: Oto Dokoupil, kaplán

Foto: Mária Melicherčíková

Tip pána kaplána:

Ked' sa najbližšie ocitneme na svätej omši, skúsme sa započúvať do homílie trochu pozornejšie. Pýtajme sa: Čo mi Boh dnes cez kňaza a jeho slová hovorí? Využil som čas ticha vo svätej omši, aby som uvažoval o Božom Slove, alebo mi to uniklo? Ako môžem odpovedať na homíliu vo svojom živote v konkrétnosti? Tak sa aj my staneme aktívnymi účastníkmi liturgie, nie len poslucháčmi.

Jubilejná púť do Ríma - 4. časť

18.

„*Habemus Papam!*“ V priebehu tejto minisérie o putovaní do Ríma som v druhej časti ešte písal o tom, ako sme sa v pondelok 3. marca 2025 na Svätopeterskom námestí pod vedením kardinála Roberta Prevosta modlili za pápeža Františka. Zmŕtvychvstalý Kristus ho už chcel mať pri sebe v nebi a kardináli s Duchom Svätým nám vybrali jeho nového námestníka, Leva XIV.

V tomto príspevku sa dočítate o tom, ako sa prihlásiť na generálne audiencie alebo niektoré liturgické slávenia s pápežom.

Ako si zarezervovať lístky

Generálne audiencie sa konajú každú stredu a jubilejné audiencie v niektoré soboty. Začínajú sa zvyčajne o 9:00 alebo 10:00. Lístky sú vždy ZADARMO a môžete si ich rezervovať na stránke <https://eventi.pontificalisdomus.va/>.

Stačí aby tak urobila jedna osoba, ktorá uvedie počet lístkov, meno, priezvisko, krajinu, mesto, telefón a e-mail. Ak ste väčšia skupina a chcete byť spomenutí v pozdravoch, kliknete „Group“ a napíšete názov skupiny. Na uvedený e-mail príde do 1 - 2 pracovných dní potvrdenie s číslom rezervácie. S týmto číslom a vašim e-mailom môžete ešte robiť aj zmeny v rezervácii - pridať osoby alebo zrušiť rezerváciu. Samozrejme, treba tak urobiť dostatočne vopred.

Vyzdvihnutie lístkov

Samotné lístky si treba prísť vyzdvihnúť deň pred udalosťou (poobede) do Bronzových dverí Apoštolského paláca (inštrukcie prídu aj v e-maile). Nachádzajú sa na západnom konci severnej kolonády. Najprv prejdete bezpečnostnou kontrolou a uvidíte ich na vrchu schodiska. Vždy v nich stráži vojak Švajčiarskej gardy. Ukážete mu rezerváciu a on vás usmerní, kam ísť po lístky. Takýmto spôsobom sa dá registrovať aj na niektoré sväté omše celebrované pápežom.

Kalendár aktivít Svätého Otca nájdete tu: <https://www.vatican.va/content/leo-xiv/it/events/year.dir.html/2025.html>. Koncelebrujúci kňazi a biskupi majú na registráciu osobitnú stránku.

Niečo aj bez registrácie

Nedeľná modlitba Anjel Pána - Angelus (resp. Raduj sa Nebies Kráľovná - Regina Coeli) o 12:00 s pápežom na Námestí sv. Petra je voľne prístupná bez potreby registrácie. Iba tie skupiny pútnikov, ktoré chcú byť spomenuté v pozdravoch, majú napísať na e-mail: angelus@pontificalisdomus.va.

Prihlásenie na veľké udalosti (Big events) v rámci Jubilejného roka sa robí rovnako ako prihlasovanie sa na konkrétny čas putovania k jednotlivým svätým bránam štyroch hlavných bazilik. Registráciu a prihlasovanie som popísal v prvom diele minisérie (marec). Niektoré (najmä viacdenné) majú stanovené termíny prihlásenia často aj mesiac alebo viac vopred.

Ak idete ako súčasť organizovanej skupiny pútnikov, tieto záležitosti rieši vedúci skupiny.

Text a foto: Marek Šimurka

Pápežský sedes, Bazilika sv. Jána v Lateráne, 3. marca 2025

Prievidzská židovská synagóga

Židovský národ si Boh vyvolil ako ten, ktorému fyzicky zjavil Mesiáša v božskej osobe Ježiša Krista. Aj v Prievidzi bola v 19. a 20. storočí takmer 100 rokov súčasťou náboženského života práve židovská komunita.

Prievidza má príchod prvého Žida a s ním aj počiatok trvalej židovskej komunity doložený na dátum presne. Stalo sa tak 29. septembra 1851 s príchodom Adama Rosenthala z Bánoviec nad Bebravou. Po ňom magistrát mesta schválil prisťahovanie aj ďalším Židom.

Hľadanie pozemku

S nárastom židovskej komunity v Prievidzi rástla okrem iného aj potreba stavby synagógy. Počiatočná komunita si prenajala miestnosť v dome Jána Steigera v Dlhej ulici. Táto malá modlitebňa však časom nepostačovala.

V roku 1865 si Židovská náboženská obec zvolila za predsedu Ignáca Polláka a členmi výboru pre stavbu synagógy sa stali Adolf Rosenthal, Max Tauber, Leopold Lang a Vilhelm Singer. Pozemok vhodný pre stavbu na hlavnom námestí (na mieste dnešnej pošty) daroval Jozef Rosenthal. Magistrát podanej žiadosti postaviť synagógu na tomto mieste vyhovel. Novozvolený magistrát však žiadosť zrušil a požadoval výstavbu v inej lokalite. Židia preto zakúpili pozemok Jozefa Škopca, ktorý ležal na konci Prešporskej ulice, dnešnej Košovskej ceste. Základný kameň bol položený 16. apríla 1868 a ešte v tom istom roku bola synagóga daná do užívania.

Vzhľad synagógy

Prievidzská synagóga mala pôdorys obdĺžnika s rozmermi 18 x 11,5 m. Na priečelí nad vchodom bol nápis *Pripravte sväté miesto, kde budem bývať*. Okná mali farebné sklá. Hlavný vchod s masívnymi dubovými dverami viedol z ulice do menšej predsieni a z nej do modlitebne.

Na východnej stene svätyne bola murova-

ná skriňa s uloženými židovskými svätými knihami zvanými *Thora*. Bola to kniha vážiaca 15 - 20 kg, zhotovená z pergamenového pásu plátna, na ktorom boli nápisy zaznačené tušom. Čítala sa striebornou rúčkou - ukazovátkom. Pás bol natočený na dvoch drevených valcoch, na ktorých bolo pripevnené okrasné puzdro, na jednej strane vyšité zlatým hebrejským písmom. Nad ním bola zlatá koruna.

Vedľa skrine na lavici v rohu synagógy bol veľký deväťramenný mosadzný svietnik, vysoký 80 cm. Vpravo od skrine bolo kľakadlo pre predmodlievača, ktorý tam mal uložené knihy a dva elektrické svietniky. V strede synagógy medzi lavicami bolo vyvýšené miesto so schodmi pre kantora. Pod sklom tu bola zarámovaná židovská modlitba v mosadznom obale.

Priestor bol osvetlený ramennými lustrami v strede synagógy s ozdobnými guľami. Po pravej strane visel rám, kde sa označovalo meno nebohého, ktorého výročie sa malo svätiť. Nad ním bola svieca. Vľavo od vchodu boli drevené schody k ženskej galérii. Túto obkolesovalo drevené zábradlie. V susedstve synagógy boli postavené príbytky pre zamestnancov židovskej náboženskej obce, vo dvore bol malý rituálny kúpeľ *mikve*.

Rabíni

Prvým prievidzkým rabínom bol Peter Pesach Rosenthal, v rokoch 1853 - 1876 tu vysluhoval novácky rabín Filip Rosenthal, po ňom Leopold Abeles. Od roku 1879 do roku 1927 pôsobil v Prievidzi šachter Jozef Reiner ako rituálny rezník vykonávajúci obriezky. V roku 1942 bol za miestneho rabína uznaný Jozef Nágel. Prievidzská židovská komunita si v 20. storočí vydržovala

ešte dvoch zamestnancov. Boli nimi Izák Hellmann a Martin Singer pôsobiaci ako predmodlievači a rituálni rezníci.

Zničenie

V roku 1941 prievadzskú synagógu zdemolovali príslušníci fašistickej mládežníckej organizácie z Nitrianskeho Pravna. V 50. rokoch 20. storočia komunistické orgány nesúhlasili s jej ďalším využívaním pre náboženské účely, o ktoré prejavili záujem evanjelici. 25. novembra 1959 bola vyvlastnená a vlastnícke právo prevzal štát. Nechal tu zriadiť sklad spotrebného družstva Jednota.

A tak, ako nie je v našom meste už viac ako 60 rokov umožnené „prežívanie“ vzácnym historickým budovám, bol ukončený aj „život“ prievadzskej synagógy. Z dôvodu výstavby megalomanského Paláca kultúry v roku 1980 bola aj s budovou pre zamestnancov zbúraná.

V roku 1996 bola na susednej budove odhalená pamätná tabuľa v slovenskom, anglickom i hebrejskom jazyku, pripomínajúca túto vzácnu stavbu.

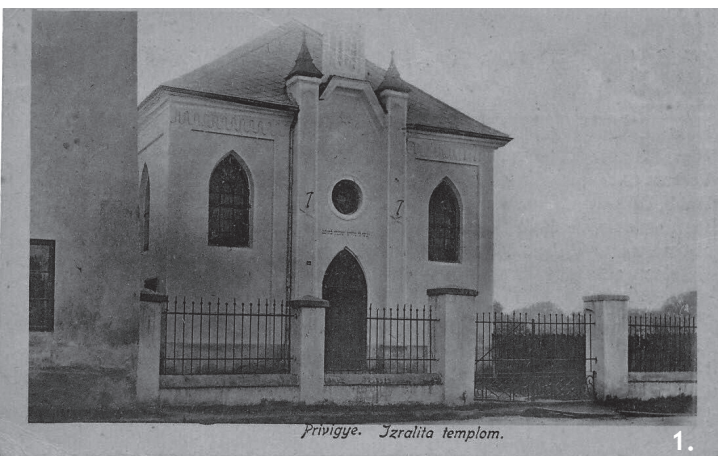
Pavol Schmidt

Zdroje:

JELÍNEK, Ješajahu Andrej, GUBIČ, Otto a KLIŽAN Erik. *Jedno storočie v Prievidzi (Dejiny Židovstva na hornej Nitre)*, Spolu sme Prievidza, 2011, s. 9, 20-24, 125.

Foto:

1. Prievidzská židovská synagóga. Zdroj: *FB Prievidza na starých pohľadniciach*
2. Interiér synagógy po demolácii fašistami v roku 1941. Zdroj: www.centropa.org
3. Synagóga počas asanácie v roku 1980. Zdroj: *Jozef Hagara*
4. Strieborná rúčka - ukazovátka z Prievidze. Zdroj: www.thejewishmuseum.org

1.

3.

2.

4.

Zo začiatku som bral birmovku len ako povinnosť

Každá birmovka má mocný význam a ani táto naša nebola výnimkou. V nedeľu 25. mája o 10:30 sme už boli spolu s birmovnými rodičmi, našimi rodinami a priateľmi zhromaždení v piaristickom kostole, aby sme z rúk generálneho vikára Branislava Koppala prijali sviatosť birmovania. Pristúpili sme k nej s úctou a vierou. Uvedomili sme si, že náš birmovný rodič nás už na ceste kresťanskej viery bude sprevádzať po celý náš život.

Ja som zo začiatku bral birmovku len ako povinnosť. No potom som si položil otázku: „Kto bude pri mne, keď odídem na strednú školu? Mamina bude d'aleko - a aj môj doterajší domov.“ A vtedy som si uvedomil, že existuje Boh. A že on bude pri mne vždy stáť.

A potom som si spomenul na jednu ťažkú chvíľu, ktorú som prežil s maminou pred pár rokmi. Ako sme tak stáli v objatí, videl

som za jej chrbtom obraz Ježiša a vedľa neho malé svetielko, ktoré sa po mojej prvej úprimnej modlitbe rozsvietilo. V ten večer som zobral do rúk Bibliu a začal som ju čítať. Čo v nej bolo napísané, to sa mi nesmierne páčilo.

Netrvalo dlho a pani učiteľka ma oslovila s možnosťou začať čítať v kostole. Neváhal som a prijal som to. Tak som sa ešte viac priblížil k viere a k Bohu. Moje srdce sa ním začalo naplňovať a stal som sa úprimným veriacim. Verím, že môj život s Bohom bude stále krajší.

Eliáš Bobok, deviatak z Piaristickej
spojenej školy F. Hanáka

Sviatosť birmovania prijalo tento rok 40 birmovancov z farnosti Prievidza-mesto, 19 birmovancov z farnosti Prievidza-Zapotočky a 29 birmovancov z piaristickej školy.

Podľa čoho poznáte, že v druhých pôsobí Duch pravdy?

- **Mária (38 r.):** „Keď stretnem človeka, v ktorom pôsobí Duch pravdy, z neho to priam vyžaruje. Človek naplnený Duchom, to je taký pravý kresťan, milý a dobrý človek, ktorý nikoho neohovára, neklebetí, neuráža druhých, nevyvyšuje sa, jedno-ducho má rád ľudí. Nemusím sa báť zdôveriť sa mu. Viem, že to nebude šíriť d'alej, neublíži mi, môžem mu dôverovať. Je pravdivý vo svojich rečiach a skutkoch. S takým človekom sa dobre cítim.“
- **Anka (69 r.):** „Podľa čoho to poznám... Takí ľudia sú láskaví, milí, majú Božiu múdrosť, rozvážnosť, keď pozorujem ich správanie, akoby som videla samého Pána Ježiša. Do služby, pomoci druhým, vkladajú celé svoje bytie, sú hlboko ponorení v Bohu, či chodia, alebo hovoria, vnímam u nich takú krásu duše, až prosím: „Bože, nauč to aj mňa.““
- **Terezka (30 r.):** „Vnímam to najmä cez pokoj, ktorý z nich vyžaruje, a cez zvláštnu iskrú v ich očiach – taký vnútorný jas, ktorý sa nedá predstierať. Ľudia naplnení Duchom pravdy majú v sebe radosť, dôveru a istotu, že Pán sa o nich stará. Ich správanie je láskavé, úprimné a nesebecké a ich slová často prinášajú svetlo a nádej.“
- **Zuzka (45 r.):** „Keď sú ľudia plní Ducha, vycítim to pri stretnutí s nimi. Sú takí bezstarostní, šťastní, šíria pokoj a dobro okolo seba. Ťažko to popísať, ale akoby bolo v nich niečo z Pána Ježiša. Asi je to hlavne láska k ľuďom, ktorá sa prejavuje vo všetkom, čo robia.“
- **Majka (60 r.) a Martuška (67 r.):** „Poznám to podľa ich slov a konania.“

- **Irenka (72 r.):** „Pozorujem, ako ten druhý človek rozpráva, aké skutky koná. Či je na prvom mieste Boh. Pretože v dobrých skutkoch sa odráža láska k Bohu.“
- **Magdaléna (52 r.):** „Vnímam, ako z daného človeka vyžaruje vnútorný pokoj - Boží pokoj.“
- **Veronika (32 r.):** „Podľa očí. Oči sú oknom do duše.“
- **Jolanka (82 r.):** „Podľa ich skutkov, lásky a ochoty slúžiť druhým. Ved' je napísané: ‚Viera bez skutkov je mŕtva.‘ A tiež ako zmýšľajú o druhých.“
- **Alica (78 r.):** „Jedna pani bývala na všetko veľmi kritická. Ale po čase mi vravela: ‚Ved' Panna Mária sa postará, Pán Ježiš to vyrieši.‘ Tak som spoznala, že v nej pôsobí Duch Svätý.“

Pripravili: Anna Gálová a Elena Cagánová

Evanjelium podľa Matúša

Národná hanba - takého titulu sa ešte v 50-tych rokoch minulého storočia dostalo **Matere** - mestu, ktoré bolo ako prvé z južného Talianska v roku 1993 zapísané na zoznam UNESCO. Jej obyvatelia, chudobní a špinaví, mnohí žijúci v jaskyniach spolu so zvieratami, ako prví v Taliansku povstali proti fašistickej diktatúre.

Toto hrdinstvo sa, samozrejme, neobišlo bez mŕtvych. Smrť bola v Matere vždy nablízku. Husto osídlené mesto s nedostatkom vody často sužovali epidémie. Možno to bola najvyššia detská úmrtnosť v krajine, čo prinútila povojnových politikov na čele s premiérom De Gasperim vysporiadať sa s národnou hanbou od základov. Tie boli totiž vybudované nanovo. Nie však už na strmých svahoch, ale na rovine. Stovky pohodlných domov pre potomkov generácií, ktoré vytvorili z Matery jedno z najdlhšie nepretržite obývaných miest na svete.

Režisér Pier Paolo Pasolini dostal v roku 1962 jednoduchý nápad. Po tom, ako ho v jednu noc pohltilo čítanie Evanjelia podľa Matúša, sa rozhodol preniesť ho na plátno, používajúc len slová samotného evanjelia. Miestom natáčania sa mala stať, celkom očakávane, Svätá zem. Tam sa Pasolini aj vypravil, avšak z biblicky známych lokalít bol sklamaný. Nevidel v nich už svet z čias Krista. Ten prekryli stáročia premenlivej histórie.

Nazaret a Jeruzalem nakoniec našiel vo svojej vlasti - v Matere, vysídľovanom meste, o ktorom sa veľa hovorilo a písalo. Zaiste v nej uvidel presne to, čo podvedome hľadal a čo je dnes už rozšírene

vyjadrené v bedekroch heslom dolente bellezza (bolestivá krása).

Marxista Pasolini bol fascinovaný poéziou evanjelia a práve ju sa snažil verne previesť na plátno. Film napriek svojmu rigoróznemu pridržiavaniu sa textu nepôsobí upäto a vyfabrikovane, naopak, Matúšove dialógy sa prirodzene viažu k scénam a k tváram poväčšine nehercov - miestnych obyvateľov. Rozprávajú aj mlčiac, azda najviac však Pasoliniho vlastná matka ako Sedembolestná.

Matera sa predtým rozprestierala ako hadí zvrhok neďaleko od miesta, kam na konci filmu putovali zronené ženy s kvetmi a odkiaľ s radosťou utekali.

Text a foto: Peter Pikulík, OFMConv

Ahojte, kamaráti!

Už ste niekedy počuli o Duchu pravdy? Nie? Tak ho dnes spoločne spoznáme! Duch pravdy je tichý, ale veľmi múdry. Hovorí do vášho srdiečka – nie slovami, ale cez pocit pokoja, dobrú myšlienku alebo jemné upozornenie, keď niečo nie je správne. Niekedy vás povzbudí, aby ste povedali pravdu aj keď by ste radšej zostali ticho. Inokedy vám pomôže všimnúť si niekoho, kto je sám, a povie vám vnútri: „Chod' za ním, buď mu kamarát.“ A keď sa cítite sami a smutní, možno v srdci začujete: „Neboj sa, Boh je pri tebe.“

To všetko sú chvíle, keď k vám hovorí Duch pravdy. Aby ste ho mohli lepšie počuť, stačí sa na chvíľku zastaviť a byť v tichu – práve tam ho najlepšie začujete. Pomôže vám aj čítanie Biblie, lebo cez ňu nám Boh ukazuje, čo chce povedať. Modlitba je ďalší spôsob, ako s ním hovoriť – nemusí byť dlhá, aj jednoduchá veta ako „Duchu Svätý, pomôž mi“ má veľkú silu.

Nezabudnite, že Duch pravdy vás vedie aj vtedy, keď robíte dobro – keď niekomu pomáhate, povzbudzujete ho alebo ho máte radi. Práve v týchto chvíľach je veľmi blízko nás. Nemusíme byť dokonalí, stačí, že máme otvorené srdce a chceme počúvať. On nás vedie, keď sa stratíme, dodá silu, keď máme strach, a rozveselí nás, keď je nám smutno.

Verte mu, nasledujte jeho tichý hlas a nebojte sa urobiť to, čo je správne. S Duchom pravdy nikdy nie sme sami.

Simonka

Rubriku
pripravili:

Simona
Lomnická
&
Alexandra
Šestáková

8. júna – Zoslanie Ducha
Svätého (Turíce)

15. júna – Najsvätejšej Trojice

19. júna – Najsvätejšieho
Kristovho Tela a Krvi

27. júna – Najsvätejšieho Srd-
ca Ježišovho

28. júna – Nepoškvrneného
Srdca Panny Márie

29. júna – Sviatok svätých
apoštolov Petra a Pavla

OSEMSMEROVKA

Po vyškrtaní všetkých použitých slov vám zostane 16 písmen, ktoré tvoria doplnenie výroku kardinála Jána Chryzostoma Korca, SJ: „Sme na obraz a podobu Boha. A predsa sa mu často (dokončenie v tajničke).“

A	M	I	N	A	D	A	B	A	M	O	N	M	I	K	A	I	L	E	P
Z	B	Š	Á	I	H	C	E	Z	E	O	A	C	H	I	M	O	E	L	D
A	O	R	F	J	Ú	D	A	B	M	Z	A	H	C	A	F	S	B	E	Ň
M	A	R	A	N	Ú	M	A	L	A	Š	M	Á	T	E	K	A	Á	A	E
Z	M	K	R	H	E	K	A	N	T	A	F	A	Z	O	J	L	B	Z	M
Ó	U	A	E	N	Á	S	O	N	O	J	O	O	D	Š	M	A	O	A	K
B	M	A	S	Z	Š	M	V	B	B	J	J	A	K	C	Á	T	R	R	O
D	A	B	I	Á	Š	O	O	S	E	S	S	A	N	A	M	I	O	H	D
U	R	I	D	Á	R	L	S	N	D	Á	V	I	D	A	E	Z	R	O	
I	O	U	E	N	I	Z	S	U	T	S	I	R	K	D	T	L	A	O	R
L	J	D	E	Ň	Z	E	M	E	S	I	Á	Š	I	J	A	K	U	B	J
E	J	E	C	H	O	N	I	Á	Š	M	E	L	E	U	N	A	M	E	J

Použité slová:

ABIÁŠ, ABIUD, ABRAHÁM, ACHAZ, ACHIM, AMINADAB, AMON, ARAM, AZA, AZOR, BÓZ, DÁVID, DEŇ, ELEAZAR, ELIAKIM, ELIUD, EMANUEL, EZECHIÁŠ, EZROM, FARES, HROB, IZÁK, JAKUB, JAKUB, JECHONIÁŠ, JESSE, JOATAM, JORAM, JOZAFAT, JOZEF, JOZIÁŠ, JUDÁŠ, JÚDA, KRISTUS, MANASSES, MATAN, MÁRIA, MESIÁŠ, NÁSON, NEBO, OBED, OMŠA, OZIÁŠ, RIADIL, ROBOAM, RODOKMEŇ, SADOK, SALATIEL, SALMON, SLOVO, ŠALAMÚN, TÁCKA, ZOROBÁBEL

Tajnička križovky z minulého čísla znie: „dôkazov lásky“.

Pripravila Mária Suríková

Zostal verný pravde

(Blahoslavený Vincent Bossilkov)

Aj v ťažkých rokoch komunizmu obchádzal ako biskup farnosti, posilňoval bratov vo viere, odvážne bránil pravdy i nevinne odsúdených. Odmietol dokonca podpísať štátne dekréty, ktoré sa pokúšali bulharskú Cirkev odtrhnúť od Ríma. Blahoslavený Vincent Bossilkov vytrval v hlbokkej viere až do svojej násilnej smrti a stal sa prvým blahoslaveným Katolíckej cirkvi v Bulharsku.

Vincent Bossilkov sa narodil 16. novembra 1900 v malej bulharskej obci Belene. Pochádzal z chudobnej, ale nábožnej roľníckej rodiny. Ako malý spadol do Dunaja a jeho mama vždy vravievala, že sa zachránil len zázrakom. Celý jeho život potom zasvätila Panne Márii.

Početné štúdiá

Ako jedenásťročný odišiel Vincent na internát pátrov pasionistov v Orese a ako trinásťročný vstúpil do malého seminára pasionistov v Ruse. Veľmi dobre sa učil, preto bol poslaný na humanistické štúdiá do Belgicka. Tu aj po maturite vstúpil do noviciátu pátrov pasionistov a prijal rehoľné meno Eugen od Najsvätejšieho Srdca Ježišovho.

Predstavení ho poslali na filozofické a teologické štúdiá do Holandska a neskôr do Belgicka. Napokon ich dokončil tam, kde aj začal - v bulharskom meste Ruse. A v roku 1926 bol vysvätený za kňaza.

Biskup v Ruse si všimol výnimočné schopnosti mladého kňaza a poslal Eugena na ďalšie štúdiá do Orientálneho pápežského inštitútu. Eugen tu získal doktorát z teológie. Po návrate do Bulharska sa stal osobným biskupským tajomníkom a katedrálным farárom v Ruse. V roku 1934 začal pôsobiť ako farár v Badarskom Gerane.

Výborný kazateľ

Nová farnosť ležala otcovi Eugenovi veľmi na srdci. Podarilo sa mu tu dokončiť kostol i budovy novej fary, postavil školu cudzích jazykov a ihrisko pre mladých. Vytrvalo vyučoval a organizoval rôzne podujatia.

Bol vynikajúcim kazateľom. Dar reči využíval nielen na početné kázne aj v iných farnostiach či diecézach, ale aj na udržiavanie pokojného dialógu s ortodoxnými (pravoslávny) veriacimi či štátnymi orgánmi. Istý čas bol dokonca členom obecnej rady. Jeho dva verejné prejavy k 250. výročiu povstania katolíkov proti tureckej nadvláde v roku 1688 vyšli vo všetkých bulharských novinách.

Obvinený zo zrady

V období druhej svetovej vojny pomáhal Eugen židovským rodinám. No ani po vojne nenastalo obdobie pokoja. Keďže Bulharsko oslobodila sovietska Červená armáda, dostala sa táto krajina pod vplyv Stalina. Začali sa tu potláčať všetky prejavy slobody. Bola zakázaná činnosť katolíckych organizácií, zhabaný cirkevný majetok a všetci misionári z iných krajín museli z Bulharska odísť.

V tejto ťažkej situácii, v roku 1947, bol Eugen Bossilkov vysvätený za biskupa. Neustával vo svojom úsilí o udržanie živej viery a aj napriek prenasledovaniu preukazoval veľkú odvahu. 16. júla 1952, keď bol na dovolenke neďaleko Sofie, ho štátne orgány zatkli. Bol obvinený zo zrady a fyzicky aj psychicky týraný, aby sa vo vykonštruovanom procese priznal k veciam, ktoré nikdy neurobil.

No biskup Bossilov odolal. Po päťdňovom procese bol odsúdený na trest smrti. V záverečnej reči po odsúdení povedal: „Nerobte si o mňa starosť. Dostal som Božiu milosť a ostanem verný Kristovi a jeho Cirkvi.“ Zastreli ho 12. novembra 1952 na nádvorí väzenia v Sofii. Jeho

telesné pozostatky hodili spolu s telami ostatných zavraždených ľudí do spoločného hrobu.

Pápež Ján Pavol II. blahorečil biskupa Bossilkova v roku 1998. Pri tejto príležitosti povedal: „Biskup Bossilkov dokázal obdivuhodným spôsobom spojiť poslanie kňaza a biskupa s hlbokým duchovným životom a s veľkým pochopením pre potreby svojich bratov. Je neobyčajnou postavou Katolíckej cirkvi v Bulharsku nielen pre svoje vzdelanie, ale aj pre neustále rozpracovanie ekumenickej iniciatívy a hrdiniskú vernosť stolcu sv. Petra.“

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ž. Podlejski: Sol' zeme a svetlo sveta 5, www.zivotopisysvatych.sk

Foto: www.sveti-pavel.org

Sväté omše v Prievidzi - letný režim

Kostol	Pondelok až piatok	Sobota	Nedeľa a prikáz- aný sviatok v deň voľna	Prikázaný sviatok v pracovný deň	Prvopiatko- vý týždeň Po - Pia 28.7. - 1.8.
Farský Kostol sv. Bartolomeja Prievidza - mesto www.farapd.sk	16:30	06:00 16:30	07:30 09:00 18:00	06:00 12:00 16:30	12:00 16:30
Kostol Najsvätejšej Trojice Kláštor piaristov www.piaristi.sk	6:30 Pia aj 18:30	07:00 18:30	09:30 11:00	06:30 18:30	ako počas bežného týždňa
Kostol Nanebovza- tia Panny Márie cintorín	Pohreby Grkat: podľa aktuálnych oznamov	Grkat: podľa aktuálnych oznamov	08:30 gr. kat. 10:30 rím. kat.	15:30 gr. kat. 17:00 rím. kat.	
Farský Kostol sv. Terézie z Lisieux Zapotôčky www.zapotocky.sk	17:30	17:30	08:00 10:00 19:00	07:00 17:30 19:00	ako počas bežného týždňa Ut a Pia aj 7:00 So aj 8:00 Št 10:00 v DSS

5.7. (sobota): farský Kostol sv. Bartolomeja: 7:30, 9:00, 16:30 hod.

Jednotlivé časy sv. omší počas prikázaných sviatkov je potrebné si z dôvodu prípadných zmien vždy overiť aj v aktuálnych oznamoch.

Farská kronika od 27. apríla do 31. mája 2025

Do farského spoločenstva sme sviatost'ou krstu prijali:

Sofia Štangová
Samuel Kerata
Max Mífek
Matej Dedinský
Sabina Pauličková
Michal Lалуha
Mayra Polláková
Kevin Slávik
Liam Hruška
Marcus Kudry
Nina Hrabovská

Manželstvo uzavreli:

Adam Leitmann - Monika Kmecová
Michal Imríšek - Viktória Vysoká
Jozef Šagát - Zuzana Humajová
Michal Turčaník - Ema Šulíková
Adrián Cigánik - Kristína Tánczová
Matej Fáber - Dominika Žalčíková
Tomáš Zatlíkaj - Katarína Kováčová
Maroš Mazan - Alžbeta Jurečeková
Tomáš Petráš - Ľubica Boboková

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Pavol Školna, 74 r.
Silvester Krč, 76 r.
Milan Kiaba, 64 r.
Valéria Kopčáková, 74 r.
Helena Slovinská, 81 r.
Natália Belanová, 83 r.
Milan Solár, 83 r.

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače:
EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev,
Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4,
971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,70 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898

e-mail: alozj.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová

Redaktori:
Jozef Repko, Oto Dokoupil,
Jozef Durkot, Peter Valachovič,
Elena Cagáňová, Anna Gálová, Štefan
Kollár, Anežka Kútiková, Mária
Melicherčíková, Peter Pikulík, Mária
Pytlová, Mária Suríková, Eva Trepáčová

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1, 2 - Mária Melicherčíková, Peter
Melicherčík
str. 3, 35, 36 - Mária Melicherčíková

Tlač: Patria I., spol. s r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciam.

Prvé sväté prijímanie, piaristi - 7. mája 2025 (32 detí), Zapotôčky - 11. mája 2025 (34 detí)

Prvé sväté prijímanie, farský Kostol sv. Bartolomeja v Prievidzi - 18. mája 2025 (124 detí)

